
DEEL 3.3

OPEN GRENZEN

3.3. OPEN GRENZEN

DOEL

De leerlingen/cursisten begrijpen dat het wegvallen van de grenzen tussen de landen van de EU grote voordelen oplevert voor de bedrijven. Hun vrachtwagens kunnen ongestoord doorrijden (geen verlies van uren) en er moeten minder formulieren ingevuld worden. Die “interne markt” is bovendien voor elke burger belangrijk. Als je op reis gaat, word je niet meer aan de grens tegengehouden. Maar je mag nu ook (quasi) onbeperkt goederen en diensten aankopen in een ander EU-land, er een verzekering afsluiten, geld op een spaarboekje plaatsen,...

A. ACHTERGRONDINFORMATIE

1. Basistekst voor de docent

In het Verdrag van Rome (1957) stond al dat de Europese Economische Gemeenschap (EEG) alle hindernissen voor de handel moest opruimen. Toch duurde het nog tot 1 januari 1993 voor de grenzen werden afgeschaft. Toen pas kon je spreken van vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal.

Vrij verkeer van personen betekent dat je zonder problemen kunt reizen van het noorden van Finland naar het zuiden van Portugal. Je mag als EU-burger ook gaan wonen en werken in een andere lidstaat, net alsof je dat in je eigen land zou doen.

Vrij verkeer van goederen is voor de Europese economie heel belangrijk. Bedrijven kunnen vrij hun producten verkopen in alle 27 Europese lidstaten. Ze hebben nu een afzetmarkt van zo'n 500 miljoen consumenten. Dat noemen we de Europese “interne markt”. De vrachtwagens moeten niet meer aan de grens aanschuiven en formulieren invullen. Er zijn geen taksen meer te betalen als je iets in een ander EU-land wil invoeren. De douanehokjes staan sinds begin 1993 leeg.

De Europese interne markt zorgde ook voor meer concurrentie tussen de bedrijven. Dat was niet alleen zo voor producten, maar ook voor diensten. Er kwam **vrij verkeer van diensten**. Vroeger waren er in de EU-lidstaten wel eens monopolies voor bepaalde diensten. Dat wil zeggen dat maar één bedrijf een bepaalde dienst mocht aanbieden. Er werden geen concurrenten toegelaten. Dat was zo voor bijvoorbeeld de telefoon: Belgacom was in België de enige telefoonmaatschappij. Maar de EU verbood dat en nu bieden meerdere firma's telefoondiensten aan. Omdat de concurrentie vrij kan spelen, krijg je als consument meer keuze en dalen de prijzen.

Vrij verkeer van kapitaal ten slotte wil zeggen dat je overal in de EU een bankrekening kan openen.

2. Toetsen van de kennis

- Ken je verhalen over smokkelen? Wat smokkelde men vroeger over de grens? Waarom werd er gesmokkeld? Wat smokkelt men nu?
- Waarom zou men de grenscontroles afgeschaft hebben?
- Ben je al naar het buitenland op reis gegaan? Naar waar? Werd je toen gecontroleerd aan de grens? Reisde al iemand naar niet-EU-landen? Was er controle aan de grens? Hoe verliep dat?
- Doe je soms inkopen over de grens? Waar? Wat koop je dan en waarom ga je daarvoor over de grens?
- Komen mensen van over de grenzen ook wel eens winkelen in België? Wat koopt men hier?
- Mag je onbeperkt alcohol meebrengen uit een ander EU-land?
- Ken je vrachtwagenchauffeurs? Wat vertellen zij over hun job? Hebben zij last van grenzen in Europa?
- Heb je al gehoord van uitwisselingsprogramma's voor studenten zoals "Erasmus"?
- Ken je mensen uit andere landen die in België wonen? Was het voor hen gemakkelijk om naar hier te verhuizen?

B. OPDRACHTEN

1. Basisopdrachten

Opdracht 3.10: Tekst met vragen rond de open grenzen.

Lees de tekst in bijlage 6 en los de vragen op.

1. Wat was volgens jou de voornaamste reden om de grenzen in Europa te openen?
2. Sinds wanneer zijn die grenzen open?
3. Wat is er voor de Europese burgers sindsdien eenvoudiger geworden? En voor bedrijven?
4. Kan je de vier categorieën opnoemen waarvoor de grenzen zijn opengegaan?
5. Geef enkele voorbeelden van diensten.

Opdracht 3.11: Aanvultekst rond de open grenzen.

Lees de tekst in bijlage 7. Vul vervolgens de onderstaande tekst aan.

Vanaf (a) gingen de grenzen in Europa open. Er was vanaf toen vrij verkeer van personen, van goederen, van diensten en van kapitaal.

Vrij verkeer van personen wil zeggen dat je als EU-burger vrij bent om in een andere lidstaat te gaan wonen en(b) , net alsof je dat in je eigen land zou doen.

Vrij verkeer van goederen is voor vrachtwagenchauffeurs zoals Wilfried en zijn zoon heel belangrijk. Bedrijven kunnen vrij hun producten verkopen in alle 27 de EU-lidstaten. De vrachtwagens moeten niet meer aan de grens (c) en formulieren (d). Je moet ook geen taksen meer betalen als je een product in een ander EU-land wil invoeren. De smokkel van (e), zoals in de jaren vijftig, is dus nu niet meer nodig. Je kan ze gewoon gaan kopen in Nederland.

Er kwam op 1 januari 1993 ook **vrij verkeer van diensten**. Vroeger waren er in de EU-lidstaten wel eens “monopolies” voor bepaalde diensten. Een (f) wil zeggen dat maar één bedrijf die dienst mocht aanbieden. Er werden geen concurrenten toegelaten. Dat was in België bijvoorbeeld zo voor het luchtvaartverkeer. Vroeger was (g) hier de enige luchtvaartmaatschappij. Omdat er nu veel meer concurrentie is, (h) de prijzen van de vliegtuigtickets.

Het **vrij verkeer van kapitaal** wil zeggen dat je overal in de EU een bankrekening kunt openen.

2. Extra opdrachten

Opdracht 3.12: Vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal in Europa.

Op 1 januari 1993 zijn de grenzen in Europa opengegaan voor vier zaken: personen, goederen, kapitaal en diensten. Schrijf naast elk van de onderstaande situaties over welke categorie(ën) het gaat.

1. Jef en Mariette uit Gent gaan al jaren elke winter naar Benidorm. Omdat het gemakkelijker is om daar een bankrekening te hebben, besloten ze een Spaanse rekening te openen.	
2. De dochter van onze buurman studeert Romaanse talen. Ze gaat volgend jaar een jaartje naar Parijs om daar aan de Sorbonne-universiteit te studeren.	

3. Onlangs gingen we op reis bij vrienden in Italië. Om hen te verrassen namen we Belgische pralines mee.	
4. Als je vroeger met het vliegtuig op reis wou, had je in België weinig keuze: bijna alle vluchten waren van Sabena. Nu zijn er heel wat luchtvaartmaatschappijen bijgekomen en zijn de prijzen sterk gedaald.	
5. Mijn neef is vrachtwagenchauffeur. Sinds 1993 wordt zijn vrachtwagen niet telkens gecontroleerd aan de grens. Zo kan hij de producten veel sneller op hun bestemming brengen.	
6. In de krant van gisteren stond een jobaanbieding van een Nederlandse firma. Ze zochten Vlamingen die Nederlands en Frans spreken om in hun bedrijf in Breda te komen werken.	
7. Als je een autoverzekering wil nemen in Nederland omdat dat daar goedkoper is, dan kan dat.	

Opdracht 3.13: Wat mag je wel of niet over de grens meenemen?

“Magda”?

De grenzen in Europa zijn sinds 1 januari 1993 open: er is dus vrij verkeer van goederen. Mag je de volgende zaken zomaar meebrengen van op reis? Vul telkens in of het verboden is of niet.

1.	6 flessen champagne uit Frankrijk	
2.	25 gram marihuana uit Nederland	
3.	10 flessen vodka uit Polen	
4.	een MP3-speler uit Finland	
5.	een digitale camera uit Japan	
6.	30 kg chocolade uit Italië	
7.	een machinegeweer uit Hongarije	
8.	20 liter whisky uit Schotland	
9.	2 bakjes aardbeien uit Spanje	
10.	200 liter bier uit Tsjechië	

Opdracht 3.14: De grenzen van de EU-lidstaten.

De meeste EU-lidstaten grenzen aan heel wat andere Europese staten. Hieronder zie je een aantal lijstjes met de buurlanden van één bepaald land. Neem er een atlas bij en zoek uit over welk land het gaat.

Je kan kiezen uit: **België, Frankrijk, Griekenland, Italië, Litouwen, Nederland, Oostenrijk, Polen, Slovenië en Zweden.**

1. Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en Nederland zijn de buurlanden van
2. België en Duitsland zijn de buurlanden van
3. Andorra, België, Duitsland, Italië, Luxemburg, Monaco, Spanje en Zwitserland zijn de buurlanden van
4. Oostenrijk, Frankrijk, Vaticaanstad, San Marino, Slovenië en Zwitserland zijn de buurlanden van
5. Albanië, Bulgarije, Turkije en Macedonië zijn de buurlanden van
6. Finland en Noorwegen zijn de buurlanden van.....
7. Tsjechië, Duitsland, Hongarije, Italië, Liechtenstein, Slowakije, Slovenië en Zwitserland zijn de buurlanden van
8. Wit-Rusland, Tsjechië, Duitsland, Litouwen, Rusland (Kaliningrad), Slowakije en Oekraïne zijn de buurlanden van.....
9. Oostenrijk, Kroatië, Italië en Hongarije zijn de buurlanden van
10. Wit-Rusland, Letland, Polen en Rusland zijn de buurlanden van

Opdracht 3.15: Transeuropese netwerken.

Omdat de grenzen zijn opengegaan in de Europese Unie, zou iedereen vlot door Europa moeten kunnen reizen. Daarvoor hebben we goede wegen, spoorwegen en bruggen nodig. En die moeten natuurlijk op elkaar aansluiten. Nu eindigen spoorwegen of wegen vaak aan de grens van een land. Daarom investeert Europa in de aanleg van nieuwe stukken snelweg en bruggen. Er gaat ook veel geld naar de aanleg van een nieuw spoor voor de hogesnelheidstrein.

1. Sommige snelwegen hebben een cijfer met een E ervoor. Dat betekent dat het Europese wegen zijn, die verschillende landen doorkruisen. Welke E-wegen lopen er door Vlaanderen?
2. Zoek de volgende E-wegen op in je atlas. Welke landen doorkruisen ze? E803, E712, E552, E462, E421.

3. Hieronder vind je enkele voorbeelden van netwerken waar de Europese Unie op dit moment geld aan geeft. Zoek ze op in een atlas. Welke landen doorkruisen deze netwerken?
- Spoorweg: Berlijn-Verona- Milaan -Palermo.
 - Hoge Snelheidstrein: Parijs- Brussel- Keulen- Amsterdam-Londen.
 - Autosnelweg: Igoumenitsa- Athene- Sofia- Boedapest.
 - Spoorweg: Parijs- Straatsburg- Stuttgart- Wenen-Bratislava.
 - Waterweg: verbinding tussen Rijn- Maas- Main- Donau

Opdracht 3.16: Vrij verkeer van diensten.

Sinds 1 januari 1993 is het dienstenverkeer in de Europese Unie vrijgemaakt. Dit wil zeggen dat ook diensten aan de regels van de vrije concurrentie worden onderworpen. Voorbeelden van diensten zijn: telefonie, energieverdelers, luchtvaartverkeer, de post en het treinverkeer. Hieronder vind je de logo's van bedrijven die een dienst aanbieden. Welke bedrijven bieden dezelfde dienst aan? Verbind ze met elkaar. Welke dienst bieden zij aan?

3. Geef je mening

Ga je akkoord met de volgende stellingen?

- “Iedereen die een beroep aanleert moet verplicht een stage volgen in het buitenland.”
- “Mensen die geregeld naar het buitenland reizen of daar werken, moeten minder belastingen betalen.”
- “Het is een goede zaak dat Poolse bouwvakkers en verpleegsters hier legaal kunnen werken.”
- “De grenzen moeten terug gesloten worden en de douanecontroles moeten opnieuw worden ingevoerd.”

Denk eens na over de volgende vragen:

- Zou je er last van hebben, als de grenzen terug gesloten worden en er dus opnieuw douanecontroles worden ingevoerd?
- Door de vrijmaking van het dienstenverkeer zijn de prijzen van de vliegtuigtickets en de telefoongesprekken gedaald. Vind je dit een goede zaak? Of had je liever dat Sabena en Belgacom in handen van de Belgische staat waren gebleven?
- Volgens een beslissing van de Raad van Ministers van de EU, moet het tegen 1 januari 2011 wettelijk mogelijk zijn dat 's ochtends niet de gewone postbode brieven of aangetekende zendingen komt bestellen bij je thuis, maar wel een bediende van een privébedrijf -al dan niet in buitenlandse handen. Vind je dit een goede beslissing?
- Tegen 2010 wordt ook het internationaal treinverkeer geliberaliseerd, dat betekent dat naast de NMBS ook privé-bedrijven treinen zullen kunnen inleggen. Volgens sommigen zullen deze privé-bedrijven zoveel mogelijk winst proberen te boeken, en daarom besparen op de veiligheid. Wat denk jij ervan?
- In België zijn er elk jaar 21 000 nieuwkomers (mensen die zich hier komen vestigen). 55% daarvan komt uit de EU. 5% komt uit Turkije en 6% uit Marokko. Vind je het goed dat burgers uit andere EU-landen in België komen wonen? En wat met mensen van buiten de EU?

4. ICT-opdrachten

- Boek via het internet een reis naar Spanje. Vergelijk de prijzen van de vliegtuigtickets bij de verschillende maatschappijen.
- Zoek op het internet een routeplanner. Kijk eens welke wegen je allemaal moet volgen om vanuit jouw gemeente naar Venetië te rijden. Welke grenzen moet je over? Moet je de EU verlaten? Probeer het traject te volgen op een Europese wegenkaart.
- Kijk op de website van www.eures.info. Zij houden zich bezig met het geven van informatie over werken in het buitenland. Wat is een grensarbeider? Kan je een job vinden in een grensstreek?
- Zoek op de website van de NMBS hoelang de rit van Brussel naar Parijs duurt als je met de Thalys reist. En hoelang duurt de reis van Brussel naar Londen? Met welke hogesnelheidstrein reis je dan? Waarvoor staat de afkorting TGV?

- Zoek informatie op over de tunnel onder het Kanaal naar Groot-Brittannië. Wanneer heeft men die gebouwd? Hoe lang is de tunnel? Met welk geld werd de tunnel gefinancierd?

C. OPLOSSINGEN

Opdracht 3.10: Tekst met vragen rond de open grenzen.

1. Om de handel te vergemakkelijken.
2. 1 januari 1993.
3. Reizen, werken, wonen,... in andere EU-lidstaten is gemakkelijker voor EU-burgers. Voor bedrijven is het gemakkelijker geworden om handel te drijven binnen de EU.
4. Personen, goederen, kapitaal en diensten.
5. Energie, telefoon, televisie, banken, verzekeringen, transport,....

Opdracht 3.11: Aanvultekst rond de open grenzen.

- (a) 1993 - (b) werken - (c) aanschuiven - (d) invullen - (e) boter - (f) monopolie - (g) Sabena - (h) dalen

Opdracht 3.12: Vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal in Europa.

1. personen + kapitaal - 2. personen - 3. personen + goederen - 4. diensten - 5. goederen - 6. personen - 7. diensten

Opdracht 3.13: Wat mag je wel of niet over de grens meenemen?

Wat betreft het vrij verkeer van goederen in Europa zijn er twee uitzonderingen. Alcohol en sigaretten mag je meebrengen over de grens maar alleen zoveel je nodig hebt voor persoonlijk gebruik. Voor alcohol is dit 10 liter sterke drank, 20 liter aperitief, 90 liter wijn (waarvan 60 l schuimwijn zoals champagne) en 110 liter bier.

1.	6 flessen champagne uit Frankrijk	ja
2.	25 gram marihuana uit Nederland	neen
3.	10 flessen vodka uit Polen	ja
4.	een MP3-speler uit Finland	ja
5.	een digitale camera uit Japan	neen
6.	30 kg chocolade uit Italië	ja
7.	een machinegeweer uit Hongarije	neen
8.	20 liter whisky uit Schotland	neen
9.	2 bakjes aardbeien uit Spanje	ja
10.	200 liter bier uit Tsjechië	neen

Opdracht 3.14: De grenzen van de EU-lidstaten.

1. België - 2. Nederland - 3. Frankrijk - 4. Italië - 5. Griekenland - 6. Zweden - 7. Oostenrijk - 8. Polen - 9. Slovenië - 10. Litouwen.

D. DOE-MOGELIJKHEDEN

- Hier en daar zijn er douanemusea die de tijd van voor de open grenzen evoceren:
Douane en Accijnzenmuseum
Kattendijkdok
Oostkaai 22
2000 Antwerpen
tel. 03/229.22.42
<http://home.tiscali.be/douanemuseum/>
- Volg de Smokkelroute aan de Belgisch-Nederlandse grens. De route start aan de sporthal van Eeklo. Zie www.fietsroute.org
- Interview een vrachtwagenchauffeur die internationaal vervoer doet. Naar welke landen rijdt hij meestal? Met welke producten? Merkt hij dat de grenzen tussen de EU-landen zijn weggevallen? Moet hij vaak aan grenzen van niet-EU-landen aanschuiven? Waarom is dat zo en hoeveel tijd neemt dat in beslag? Is er veel veranderd aan de grenzen in Oost-Europa sinds de toetreding van de 12 nieuwste lidstaten?
- Haal iemand naar de klas die komt vertellen over smokkelen, over werken over de grens, ...
- Bezoek een transportbedrijf.